

Vuoden 2022 talousarvion hyväksyminen

Kunnanhallitus 11.10.2021 § 386

Tohmajärven kunnan talousarvion 2022 raami perustuu osin kunnanvaltuuston 26.2.2018 § 3 hyväksymään Tohmajärven kuntastrategiaan ja osin nykyisen kunnanhallituksen kanssa 20.9.2021 käytyyn budjettiriiheen, jossa toimialajohtajat esittelivät muutostarpeita ensi vuoden osalta vuoteen 2021 nähden. Talousarvion investointiosan luonnosta vuodelle 2022 on esitelty kunnanvaltuuston seminaariosiossa 27.9, jossa valmistelijat saivat evästystä valtuutetuilta valmistelua varten.

Tohmajärvi on tehnyt ylijäämäisen tuloksen vuonna 2020 ja meneillään olevan vuoden osalta ollaan päätymässä myös plusmerkkisiin tulokseen. Vuonna 2023 aloittavan hyvinvointialueen perustaminen ja siihen liittyvät muutokset kuntataloudessa kannustavat kuntia tarkkaan taloudenpitoon vuonna 2022.

Tohmajärven kunnassa on lähdetty valmistelemaan tulevaa talousarviota toimialajohtajien johdolla jo elokuusta alkaen. Jokaiselle toimialalla on annettu ohjeeksi tehdä alustava tuloslaskelma syyskuulle, toimintakatteen osalta ei tässä vaiheessa annettu raamia. Toimialoja on pyydetty tuomaan esille olennaiset muutokset joita toimialojen palvelutuotanto vaatisi vuodelle 2022. Alustava tuloslaskelma on esitelty kunnanhallituksen budjettiriihessä 20.9.2021, mutta laskelma tarkentuu syksyn edetessä, kun tulo- ja menoperusteet tarkentuvat. Oleellinen muutos on mm. varautuminen pallakustannusten nousuun. 20.9.2021 esitettyyn alustavaan tuloslaskelman toimintakatteeseen varataan henkilöstökuluihin palkankorotusten, henkilöstösivukulujen ja eläkekulujen kasvuvara, jonka arvioidaan olevan n. 2% suhteessa vuoden 2021 talousarviossa esitettyihin henkilöstökuluihin.

Ensi vuoden osalta valtionosuuksien osalta ennustetaan 483.000 € kasvua, edellisvuoteen nähden. Valtionosuuksien osalta syyskuussa julkaistu ennuste näyttää Tohmajärvelle 18.525.700 €. Verotulojen osalta vähennystä olisi tämän hetken tiedon osalta 663.000 € edelliseen vuoteen nähden. Verotulojen arvioidaan olevan 13.864.000 €. Kokonaisuudessaan verorahoitus on 180.000 € pienemmällä tasolla vuoteen 2021 nähden, kokonaisuudessaan verorahoitusta ennustetaan vuodelle 2022 yhteensä 32.392.700 €. Veroennusteista saadaan Kuntaliitolta uusia tietoja aikavälillä 10.10.2021 saakka ja valtionosuustiedot täsmentyvät koko ajan.

Menopuolella ratkaisevin merkitys on Siun soten maksuosuuksilla. Siun soten maksuosuuksista saadaan uutta tietoa omistajaohjausneuvottelujen myötä, joiden jälkimmäinen osa käydään 2.11.2021. Tohmajärven kunta on varautunut Siun soten maksuosuuksien osalta 4% menokasvuun. Myös Sivistyskeskus Ahjon leasingmaksut tulevat rasittamaan Tohmajärven kunnan käyttötaloutta 500.000 € verran, tämä näkyy 93 %:sti sivistyslautakunnan käyttötaloudessa.

Talousarvio valmistelun aikataulu etenee seuraavasti:

11.10 Kunnanhallitus antaa talousarvioraamin vuodelle 2022

22.11 Kunnanhallitus talousarvio 2022 osio

23.11 Sivistyslautakunta: talousarvio 2022 osio

23.11 Ympäristölautakunta: talousarvio 2022 osio

7.12 Kunnanhallitus hyväksyy talousarvio 2022 esityksen ja lähettää sen valtuustolle hyväksyttäväksi

13.12 Kunnanvaltuuston talousarvio 2022 käsittely

Asian valmistelija

vs. kunnanjohtaja, talouspäällikkö

Esittelijä

vs. kunnanjohtaja

Päätösehdotus

Kunnanhallitus hyväksyy talousarvion 2022 laadinta-aikataulun. Talousarvioraamin osalta esittelijä tekee esityksen raamista vuodelle 2022 kokouksessa.

Merkitään, että Tuula Pieviläinen oli paikalla kokouksessa tämän asian keskustelun ajan klo 18:54 - 19:29.

Vs. kunnanjohtaja ja talouspäällikkö esittelivät talousarvion laadinnan vaihetta.

Käytiin laaja yleiskeskustelu kunnan toiminnoista talousarvioraamin pohjaksi.

Keskustelun aikana vs. kunnanjohtaja täydensi **päätösehdotustaan:**

Kunnanhallitus hyväksyy talousarvioraamin liitteen **talousarvio 2022 raami** mukaisesti.

Päätös

Hyväksyttiin esittelijän päätösehdotus ja talousarvioraami vuodelle 2022 liitteen mukaisesti.

Talousarvion 2022 ulkoinen toimintakate on raamissa -31,29 miljoonaa €, jakautuen toimialoille seuraavasti:

Kunnanhallitus 2,30 miljoonaa €

Sosiaali- ja terveystoimi 19,65 miljoonaa €

Sivistyslautakunta 6,85 miljoonaa €

Keski-Karjalan musiikkiopisto 0,93 miljoonaa €

Ympäristölautakunta 1,56 miljoonaa €.

Merkitään, että tämän asian käsittelyn jälkeen pidettiin TAUKO klo 19:30-19:40.

Toimialat ovat käsitelleet oman toimialansa talousarvioesitykset seuraavasti:

- Ympäristölautakunta 12.10.2021 [§ 116](#)
- Tarkastuslautakunta 22.10.2021 [§ 73](#)
- Keski-Karjalan musiikkiopiston johtokunta 11.11.2021 § 73
- Sivistyslautakunta 16.11.2021 § 95
- Kunnanhallitus 22.11.2021 § 00

Tohmajärven kunnan talousarvio vuodelle 2022 on viimeinen, joka pitää sisällään sosiaali- ja terveystalouden, pelastuslaitoksen ja ympäristöterveydenhuollon palvelut, edellä mainittujen palvelujen osuus on yli 60 % koko kunnan budjetista. Vuodesta 2023 alkaen sosiaali- ja terveystalouden, pelastuslaitoksen ja ympäristöterveydenhuollon palvelut siirtyvät hyvinvointialueen vastattavaksi ja samasta syystä verotulojen osuus kasvaa valtionosuuksia suuremmaksi. Toiminnan osalta edellisinä vuosina tehdyt investoinnit halutaan saada koronan jälkeen aktiiviseen käyttöön, jotta ne tukisivat kuntalaisten hyvinvointia ja viihtyvyyttä maksimaalisesti. Sivistyksen ja elivoiman rooli tuleekin painottumaan kunnissa hyvinvointialueiden aloittaessa.

Talousarvion ja taloussuunnitelmavuosien osalta on kiinnitettävä huomiota kuntalain 118 § kriteeristöön, jossa kuvataan kuutta eri kuntatalouden kriteeriä, jotka voivat johtaa arviointimenetelyyn. Tohmajärven kunnan talousarviossa yksikään alempana mainituista kriteereistä ei ole täyttynyt vuosien 2019 – 2020 tilinpäätösten osalta:

- Taseeseen kertyneen alijäämän kattamisvelvollisuus enintään neljän vuoden kuluessa tilinpäätöksen vahvistamista seuraavan vuoden alusta lukien
- Kuntakonsernin alijäämä €/asukas, 1 000 € viimeisessä tilinpäätöksessä ja 500 € sitä edeltävässä
- Kunnan konsernituloslaskelman vuosikatteen ja poistojen suhde < 80 %
- Kunnan tuloveroprosentti väh. 2 % korkeampi kuin kaikkien kuntien painotettu keskimääräinen tuloveroprosentti
- Kuntakonsernin lainojen ja vuokravastuiden määrä €/asukas ylittää kaikkien kuntakonsernien keskimääräisen lainojen ja vuokravastuiden määrän väh. 50 %:lla
- Kuntakonsernin lainanhoitokate on < 0,8

Tohmajärven kunnan vuoden 2022 talousarvioesityksessä toimintakulujen arvioidaan olevan 38.052.965 euroa ja toimintatuottojen 6.716.015 euroa. Toimintakatteeksi jää 31.366.950 euroa. Verotulot on kirjattu talousarvioon kuntaliiton tuoreimman ennusteen mukaisesti, verotuloja arvioidaan olevan tulevalla vuodelle 13.860.000 euroa. Valtionosuuksia Tohmajärvelle arvioidaan vuodelle 2022 yhteensä 18.754.900 euroa.

Toimielinten osalta toimintaa kuvataan ulkoisella toimintakatteella (paljon käyttökustannuksia jää katettavaksi verotuloilla ja valtionosuuksilla). Sosiaali- ja terveystalouden, pelastuslaitoksen ja ympäristöterveydenhuollon osalta ulkoinen toimintakate on 19.631.000 euroa. Sivistyspalveluiden pyörittämiseen talousarviossa varaudutaan 6.850.000 euron ulkoisella toimintakatteella, sivistyslautakunta maksaa ulkoisessa toimintakatteessaan Sivistyskeskus Ahjon 500.000 euron vuosittaista leasingmaksua arviolta 465.000 euroa. Ympäristölautakunnalle talousarviossa esitetään ulkoiseksi toimintakatteeksi 1.660.000 euroa. Kunnanhallitus tarvitsee toimintaansa 2.334.755 euron ulkoisen toimintakatteen ja kunnahallituksesta erilliseksi toimialaksi muuttunut lomituspalvelut on taas

esityksen mukaan ulkoiselta toimintakatteltaan 41.005 euroa ylijäämäinen. Tohmajärven kunnan hallinnoimalle musiikkiopistolle esitetään ulkoiseksi toimintakatteeksi 902.200 euroa.

Tohmajärven kunta lyhentää tulevana vuonna aiemmin ottamiaan lainoja 1.051.000 eurolla, joka on noin 200.000 euroa vähemmän kuin suunnitelman mukaiset poistot. Talousarviossa on varauduttu 600.000 eurolla pitkäaikaisten lainojen ottamiseen, mahdollista rahoitustarvetta paikataan kuntatodistuksilla.

Vuosikate, joka osoittaa sen tulorahoituksen, joka juoksevien menojen maksamisen jälkeen jää jäljelle käytettäväksi investointeihin, sijoituksiin ja lainojen lyhennyksiin, vuosikate näyttää 1.412.500 euroa plusmerkkiseltä. Vuosikatteesta tehdään poistot, jotka on arvioitu 1.200.000 euron suuruisiksi, tämän jälkeen Tohmajärven kunnan vuoden 2022 tuloslaskelma näyttää 217.150 euroa ylijäämäiseltä.

Investoinneissa ei ole vuodelle 2022 suuria yksittäisiä investointihankkeita. Suurin investointivaraus on Niiralan teollisuusraiteiden kunnostus, johon varaudutaan 600.000 eurolla, tähän investointiin haetaan maakuntaliitolta 70 % investointiavustusta.

Talousarviossa sitovuustasoksi valtuuston nähden esitetään toimielintaso. Tämä tarkoittaa sitä, että kunnanhallitus ja -valtuusto eivät ota kantaa toimielinten menojen ja tulojen tarkempaan kohdentumiseen vaan se on kunkin toimielimen omassa päätösvallassa.

Asian valmistelija

vt. kunnanjohtaja, talouspäällikkö

Esittelijä

vt. kunnanjohtaja

Päätösehdotus

Kunnanhallitus esittää valtuustolle vuoden 2022 talousarvioesityksen hyväksyttäväksi.

Merkitään, että talouspäällikkö Tuula Pieviläinen oli paikalla kokouksessa tämän asian käsittelyn ajan klo 16:42 – 18:35.

Esittelijä teki keskustelun aikana **täydennysesityksen**:

- Investointiosa (s. 16) Niiralan teollisuusraiteiden kunnostusprosentti 50 -> 70.
- 1. Tilikauden aikana aloitetaan kunnan 100-prosenttisesti omistamien vuokra-asuntojen fuusion toimeenpano (s. 10)
- s. 20 teknisenä muutoksena kappalejako (2. kappale ensimmäiseksi) ja poistetaan lause aluevaalien toimikaudesta. Olemassa olevat kunnanhallituksen työryhmät lisätään tekstiin.
- Kunnanvaltuuston toiminnan sisältöön lisätään tarkastusyhteisön kilpailuttaminen (s. 22)
- 7. Kunnan oman tietoverkkoinfran selvittäminen mahdollista vaiheittaista toteuttamista varten (s. 27)
- s. 64 Korotusprosentti 5 % -> 2,5 % teknisenä korjauksena hallituksen päätöksen mukaiseksi

Päätös

Kunnanhallitus esittää valtuustolle vuoden 2022 talousarvioesityksen hyväksyttäväksi kunnanjohtajan kokouksessa tehdyin täydennyksin.

Merkitään, että tämän asian keskustelun aikana pidettiin TAUKO klo 17:30 – 17:37.

Merkitään, että Marketta Sairanen poistui kokouksesta/linjoilta tämän asian käsittelyn jälkeen klo 18:35.

Kunnanvaltuusto 13.12.2021 § 140
370/02.02.00/2021 [Talousarvio vuodelle 2022]

Esityslistan asia n:o 17.

Keskustelun aluksi puheenjohtaja totesi, että ensin käytetään ryhmäpuheenvuorot ja sen jälkeen yksittäisten valtuutettujen puheenvuorot ja talousarvioesitys käsitellään seuraavassa järjestyksessä:

1. Yleiskeskustelu
2. sivut 3 – 7 yleisosio
3. sivut 8 – 18 kuntakonserni ym.
4. sivut 19 – 40 kh:n alaiset
5. sivut 41 – 42 lomitukset
6. sivut 43 – 56 sivistys
7. sivut 57 – 59 musiikkiopisto
8. sivut 60 – 68 ympäristö

Kunnanvaltuusto hyväksyi yksimielisesti talousarvion 2022 käsittelyjärjestyksen.

Puheenjohtaja ilmoitti, että klo 15:45 pidetään tauko.

Merkitään, että vt. kunnanjohtaja käytti alustuspuheenvuoron koskien vuoden 2022 talousarviota. Puheessaan hän nosti esille investoinnit, muistutti valtuutettuja sitovuustasosta ja kävi läpi tuloslaskelmaa.

Myös kunnanhallituksen puheenjohtaja käytti oman puheenvuoron.

Tämän jälkeen käytettiin **ryhmäpuheenvuorot seuraavasti:**

Matti Perälä käytti keskustan valtuustoryhmän puheenvuoron.

Matti Ikonen käytti Seitsikko-valtuustoryhmän puheenvuoron.

Pauli Hakkarainen käytti SDP-valtuustoryhmän puheenvuoron.

Sampo Rauma käytti Liike NYT:n valtuustoryhmän puheenvuoron.

Yleisesti ryhmäpuheenvuoroissa korostui, että vuoden 2022 talousarvioesitys on

- laadittu hyvin ja huolella ja se on selkeästi luettava
- kriisikunnan kriteerit on aukikirjoitettu näkyviin
- verotulojen laskuun on vastattu ja elinkeinoihin on satsattu
- tarkastuslautakunnan toiveet on otettu huomioon ja valmistelu on tehty hyvässä hengessä
- ”juniorijoukkue” on tehnyt hyvän talousarvioesityksen
- toimielinkohtaiset budjetit on hyvät
- kunta on pystynyt tekemään yhteistyötä muiden kuntien kanssa talousalueena
- kunta säilyy itsenäisenä

Puheenjohtaja ilmoitti, että pidetään tauko klo 15:27 – 15:50.
Valtuusto hyväksyi pidettäväksi tauon esitetyn mukaisesti.

Tauon jälkeen puheenjohtaja totesi, että kaikki valtuutetut ovat paikalla ja kokous ja talousarvion käsittely jatkui.

Tämän jälkeen käytettiin yksittäisten valtuutettujen puheenvuorot.
Puheenvuoroissa kiitettiin viranhaltijoita ja toimialoja hyvästä talousarvion valmistelusta.

Tämän jälkeen aloitettiin talousarvioesityksen yksityiskohtainen käsittely.

2. **sivut 3 – 7 yleisoso**

Hyväksyttiin muutoksitta

3. **sivut 8 – 18 kuntakonserni ym.**

Hyväksyttiin muutoksitta

4. **sivut 19 – 40 kh:n alaiset**

Vt. kj. ilmoitti, että sivulla 19 olevassa taulukossa TS2023 -kohta sisältää vielä sote-puolen rahoituksen, mikä tulee poistaa ja siihen tulee tehdä tekninen korjaus/muutos ja s. 20 punainen fontti muutetaan mustaksi.

Puheenjohtaja tiedusteli, hyväksyykö valtuutetut tehtäväksi ko. teknisen korjauksen ?

Valtuusto hyväksyi yksimielisesti tehtäväksi ko. teknisen korjauksen.

SDP:n valtuustoryhmä teki talousarvioesityksen sivulle 38 seuraavan sisältöisen vastaesityksen:

”Tohmajärven kunta ei jatkossa siirrä käyttötalouden kuten metsätalouden tuottoja sijoitusrahastoihin ja osakkeisiin.”

Vastaesitys perusteluineen on **pöytäkirjan liitteenä.**

Tommi Pesonen kysyi, pitäisikö sivulle 27 tavoite-kohtaan 7. tehdä lisäys: ”edistetään myös markkinaehtoisien tietoverkon rakentamista.”

Kunnanhallituksen pj. Helena Pakarinen vastasi, että mainittu tavoite sisältää myös ajatuksen markkinaehtoisien tietoverkon rakentamisesta.

Keskustelussa nousi myös esille mahdollisen taloustyöryhmän perustaminen.

Matti Perälä teki seuraavan esityksen/muutoksen sivulle 40 kohta 1.:

Täsmennetään tavoite 1./lausetta seuraavasti:

”Tohmajärven kuntalaiset saavat Siun sotelta nykyisen laajuiset sosiaali- ja terveydenhuollon palvelut.”

Ritva Simonen kannatti Matti Perälän tekemää esitystä.

Puheenjohtaja tiedusteli valtuutetuilta, sopiiko ko. täsmennys valtuustolle ?

Valtuusto hyväksyi yksimielisesti tehtäväksi esitetyn täsmennyksen.

Merkitään, että valtuutetut käyttivät puheenvuoroja, mutta muita vastaesityksiä ei tehty.

Muutoin hyväksyttiin sivut 19 – 40 muutoksitta.

5. sivut 41 – 42 lomit

Hyväksyttiin muutoksitta.

6. sivut 43 – 56 sivistys

Hyväksyttiin muutoksitta.

7. sivut 57 – 59 musiikkiopisto

Hyväksyttiin muutoksitta.

8. sivut 60 – 68 ympäristö

Hyväksyttiin muutoksitta.

Keskustelun päätyttyä puheenjohtaja totesi **SDP:n valtuustoryhmän tehneen talousarvioesityksen sivulle 38 seuraavan sisältöisen vastaesityksen:**

”Tohmajärven kunta ei jatkossa siirrä käyttötalouden kuten metsätalouden tuottoja sijoitusrahastoihin ja osakkeisiin”, joten on suoritettava äänestys.

Äänestysesitys oli seuraava:

Ne, jotka kannattavat kunnanhallituksen päätösehdotusta, äänestävät "jaa", ja ne, jotka kannattavat SDP:n valtuustoryhmän vastaesitystä, äänestävät "ei".
Äänestys suoritetaan nimenhuudolla.

Valtuusto hyväksyi yksimielisesti äänestysesityksen.

Äänestyksen tulos:

Äänestyksessä annettiin 20 "jaa"-ääntä, 7 "ei"-ääntä.
Äänestysluettelo on **pöytäkirjan liitteenä.**

Puheenjohtaja totesi äänestyksen tuloksena 20 "jaa"-ääntä, 7 "ei"-ääntä valtuuston hyväksyneen kunnanhallituksen esityksen.

Päätös

Kunnanvaltuusto hyväksyi vuoden 2022 talousarvion edellä esitetyin muutoksin.

Merkitään, että Pauli Hakkarainen jätti pöytäkirjaan eriävän mielipiteensä.

Merkitään, että tämän asian päätöksenteon jälkeen pidettiin tauko klo 17:15 – 17:30.
